

RAAMATUSÕPRADE ÜHING

Kodukant aprill 2001

Üleliiduline Vabatahtlik Raamatuühing – nii nimetati massiorganisatsiooni, mille N. Liidu õitseajal kutsus ellu kes teab missuguse KP asjamehe vaimuvälgatus. Kui põhikirjast välja jätta mõned read, nagu “töötajate kommunistlik kasvatamine” või “kohtumine parteiveteranidega”, siis oleks selle sisu ka tänapäeval kasutatav.

1974. aasta sügis tõi ühingu algorganisatsiooni loomise ka Kadrinasse. Kokku tuli kirjandushuvilisi igasuguses vanuses ja igasuguste ametitega. Paljud osalesid huviga, ise liikmed olemata. Vastvalminud külanõukogu maja Viru tänav 2 andis lahkelt peavarju. Säilinud liikmekaardid näitavad, et 1974-1975 oli 21 liiget, 1985. aastal lisandus veel 11 liiget.

Ühingu esimeseks esinaiseks oli Hilja Unt, teiseks Tiiu Uusküla, hiljem Ene Heide ja Imbi Pani. Liikmete hulgas olid ka mõned meessoos esindajad.

Kaks tagasihoidlikku kroonikaraamatut säilitavad 22 aasta sissekandeid 90 ürituse kohta. Peale selle veel sissekanne raamatukogu uute ruumide avamise kohta 7. aprillil 1997.

22 aasta jooksul toimunut võiks liigitada järgmiselt: temaatilised õhtud konkreetse kirjaniku tähtpäeva, kogu loomingu või üksikteose käsitlemisega; kirjanike ja teiste kultuuriinimeste külaskäigud; reisimuljete kuulamine; teatrite ühiskülastused; kirjandusteoste arutelud; hulgaliselt päevakohaseid üksikteemasid. Kõige elavama keskustelu kutsusid esile eesti autorite värskeltilmunud romaanide arutelud. 20. novembril 1975 toimus Villem Grossi romaani “Talvepuhkus” arutelu, millest võttis osa mikrofoni Mari Tarand Eesti Raadiost. Hiljem kuulsime seda ka raadiosaatena.

Kohtumisõhtud olid 20 erineva külalisega, mõnega koguni mitmel korral. Kirjanikest kohtusime Raimond Kaugveriga, Rein Põdraga, Kalju Saaberiga; näitlejatest Karl Adraga, Eva Novekiga, Aarne Üksküla; kirjandusteadlastest Aino Undla-Põldmäega, Rudolf Põldmäega, Erik Tederiga. Külalisteks olid veel Ottniel Jürissaar, Mare Põldmäe, Endel Molotok, Eduard Leppik, Melaine Siispool jpt.

Erilise huvi kutsusid esile reisimuljed, sest välisreisid olid tol ajal harvaesinev nähtus. Siis kogunes alati suurem auditoorium. Kauaaegne Kadrina jaamaülem Olavi-Lembit Schneider külastas Rootsit ja Norrat (oli õel külas); Valve Olesk tegi kaasa India reisi; Eda Sakk matkas Sahhalinil; Harald Rahupõld reisis Koreas. Need olid reisimuljed ülivõrretes. Lisaks veel muljeid mitmest Euroopa riigist.

Autor Brežnevi “Uudismaa” ilmumine tõi kaasa huvitava avastuse: otse meie keskel leidis kaks daami, kes üliõpilastena olid seal olnud. Kuulsime ülihuvitavaid mälestusi.

Lauluisa Kreutzwaldi 175. sünniaastapäevaks 1978. aasta detsembris sai rahvamaja lavalaudadele toodud luulepõimik. Osales palju taidlejaid, kõneles Rudolf Põldmäe. See etendus oli suur rõhuasetus eestlusele, meie väikesele kodumaale, mis asus keset „suurt kodumaad”.

Kirjanik Raimond Kaugver oli kohtumisõhtul 15. mail 1986 väga julge välja ütleva seni vaka all hoitud mõtteid. See oli uus tuul meie väikeses kodukohas.

N. Liidu otsusega ellu kutsutud organisatsioon arenes sootuks rahvuslikuks tegevuseks. Läbi kirjanduse eristati tõde valest, naeruväärne ja tühine tuumakast. Üha julgemaks muutuv kirjasõna andis jõudu julgemaks eneseväljenduseks.

Tänaseni on meil Kadrinas kena hubane raamatukogu, kus ei ole katkenud traditsioon korraldada üldsusele kirjandusüritusi. Ei ole ka vaibunud inimeste kirjandushuvi. Kõik see ei vaja kõlavat nime ega kõrgelt tulevat käsulauda.